

**Центральноукраїнський державний університет
імені Володимира Винниченка**
Факультет освітніх наук та мистецтв
Кафедра спеціальної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. завідувача кафедри

Т.В. Окольніча

«26» серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Логопедія з практикумом

Галузь знань

А Освіта

Освітньо-професійна програма Спеціальна освіта. (Олігофренопедагогіка і логопедія)

Спеціальність

А6.02 Спеціальна освіта.

2027-2028 навчальний рік

Робоча програма з навчальної дисципліни «Логопедія з практикумом» для студентів галузі знань А Освіта напряму підготовки А6.02 Спеціальна освіта, освітньо-професійна програма Спеціальна освіта. (Корекційна психопедагогіка і логопедія)

Розробник: Кашуба Л.В., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри спеціальної освіти

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри спеціальної освіти

Протокол № 2 від 26 серпня 2025 р.

В.о. завідувача кафедри спеціальної освіти

«26» серпня 2025 року

Т.В. Окольнича
(підпис)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3/3	Галузь знань А Освіта	Нормативна
Блоків/модулів – 5/1	Напрямок підготовки А6.02 Спеціальна освіта. ОПП : Спеціальна освіта (Корекційна психопедагогіка і логопедія)	Рік підготовки:
Розділів/змістових модулів – 5/1		3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання – 1/1		Семестр
Загальна кількість годин – 90/90		5-й, 6-й
		Вид контролю:
		5 сем. – екзамен, 6 сем. – екзамен
	Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4	16 год./18 год.	
	Практичні, семінарські	
	16 год./16 год.	
	Лабораторні	
	0 год.	
	Самостійна робота	
	58/56 год.	
	Індивідуальні завдання:	
<i>Екзамен/Екзамен</i>		

2. Мета та завдання дисципліни:

Мета дисципліни – сформувати у майбутніх логопедів професійну компетентність через озброєння знаннями з етіології, патогенезу та симптоматики мовленнєвих розладів, формування умінь профілактики, діагностики порушень мовленнєвого розвитку та організації корекційно-розвивальної, відновлювальної роботи з дітьми-логопатами різного віку, а також консультативної роботи з батьками дітей-логопатів та педагогами закладів дошкільної, загальної середньої освіти.

Завдання:

1. Озброїти студентів теоретичними відомостями щодо етіопатогенезу та симптоматики порушень мовлення у дітей дошкільного та молодшого шкільного віку; класифікації порушень мовленнєвого розвитку; методик, методів та прийомів діагностики мовленнєвих порушень; методик, методів та прийомів надання логопедичної допомоги особам з різними порушеннями мовленнєвої функції; особливостей організації логопедичної роботи в умовах освітніх закладів різного типу;
2. Сформувати вміння діагностувати порушення мовленнєвої функції, у тому числі проводити диференційну діагностику;
3. Навчити використовувати методики, методи та прийоми логопедичної корекції з урахуванням етіопатогенезу мовленнєвих порушень;
4. Навчити надавати консультативну допомогу батькам дітей з порушеннями мовлення, педагогам закладів освіти, які працюють з дітьми із відхиленнями мовленнєвого розвитку

3. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у галузі спеціальної та інклюзивної освіти або у процесі професійної діяльності (корекційної освітньої, навчально-реабілітаційної), що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні компетентності (СК)

СК-1. Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання, виховання і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами.

СК-2. Здатність до аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду становлення і розвитку спеціальної та інклюзивної освіти.

СК-3. Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.

СК-6. Здатність працювати в команді, здійснювати комплексний корекційно-педагогічний, психологічний та соціальний супровід дітей з особливими освітніми потребами, в тому числі з інвалідністю в різних типах закладів.

СК-8. Готовність до діагностико-консультативної діяльності.

СК-9. Здатність застосовувати теоретичні, емпіричні методи психолого-педагогічного дослідження, статистичні методи обробки отриманої інформації, визначати достовірність результатів дослідження.

СК-15. Здатність аргументовано відстоювати власні професійні переконання, дотримуватись їх у власній фаховій діяльності.

СК-16. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Програмні результати

ПРН 1. Знає сучасні теоретичні основи предметної спеціалізації, здатний застосовувати елементи теоретичного та експериментального дослідження в професійній діяльності.

ПРН 2. Володіє знаннями в галузі спеціальної освіти при вирішенні освітніх та науково-методичних завдань з врахуванням вікових та індивідуально-типологічних відмінностей учнів, соціально-психологічних особливостей учнівських груп та конкретних психолого-педагогічних ситуацій.

ПРН 4. Здатний планувати корекційно-педагогічний процес у загальноосвітніх закладах, забезпечувати його реалізацію та оцінку отриманих результатів.

ПРН 17. Здатний систематично підвищувати свою професійну компетентність.

4. Програма дисципліни У семестр

Змістовий модуль 1. Вступ до логопедії (4 год.)

Тема 1. Вступ. Предмет, завдання та зміст навчальної дисципліни «Логопедія з практикумом» (2 год.)

Вступ в логопедію, її предмет, завдання, методи. Причини мовленнєвих порушень. Класифікація розладів мовлення, її види та характеристика. Анатомо-фізіологічні механізми мовлення. Будова мовленнєвого апарату. Роль слуху та зору в розвитку мовлення дітей. Особливості розвитку мовлення дітей дошкільного віку.

Тема 2. Види мовленнєвих порушень (2 год)

Причини мовленнєвих порушень. Клініко-психологічна класифікація розладів мовлення: порушеннями усного мовлення, порушення писемного мовлення. Психолого-педагогічна класифікація мовленнєвих порушень: ФНМ, ФФНМ, ЗНМ.

Змістовий модуль 2. Історія становлення логопедії як науки (2 год. / 2 год)

Тема 3. Розвиток логопедії в різні історичні епохи. Вчення М. Хватцева. Вчення Р. Левіної. Відкриття перших навчально-виховних закладів для дітей з порушеннями психофізичного та мовленнєвого розвитку.

Змістовий модуль 3. Характеристика порушень мовлення у дітей (6 год./ 6 год.)

Тема 5. Недоліки звуковимови. Загальні відомості (2 год.)

Класифікація звуків української мови. Фізіологічні порушення звуковимовляння у дітей дошкільного віку. Умови формування у дітей навичок звуковимови.

Тема 6. Загальне недорозвинення мовлення (2 год.)

Поняття «ЗНМ». Історія розвитку вчення про ЗНМ. Причини та механізми загального недорозвинення мовлення. Психолінгвістичні аспекти ЗНМ. Періодизація ЗНМ. Диференціальна діагностика ЗНМ.

Тема 7. Фонетико-фонематичне недорозвинення мовлення (2 год)

Поняття «фонематичний слух». Поняття «фонематичне недорозвинення мовлення». Поняття «фонетичне недорозвинення мовлення». Поняття «фонетико-фонематичне недорозвинення мовлення».

Змістовий модуль 4. Симптомологічні мовленнєві порушення та методика їх логопедичної корекції (2год./2 год)

Тема 8. Поняття про дислалію, її види, причини, методи усунення (2 год.)

Механічна дислалія, її причини. Функціональна дислалія, її причини. Різновиди дислалії. Необхідність усунення дислалії в дошкільному віці. Обстеження стану звуковимови у дітей.

Змістовий модуль 5. Система корекційної роботи з подолання порушень звуковимови (2 год./2 год.)

Тема 9. Сигматизм та його виправлення. Ротацізм та його виправлення. Ламбдацізм та його подолання. Дефекти задньоязикових звуків та їх виправлення. Порушення дзвінкості приголосних та їх подолання. Порушення твердості і м'якості, дзвінкості і глухості приголосних та їх подолання. Загальні вимови до роботи з усунення недоліків звуковимови.

VI семестр

Змістовий модуль 6. Мовленнєві порушення та методика їх логопедичної корекції (18 годин лекційних і 16 практичних)

Тема 1. Поняття про дизартрію (4 год./ 4 год.)

Характеристика основних форм дизартрії. Особливості мовлення дітей з псевдобульбарною дизартрією. Сутність обстеження дітей з дизартрією. Основні напрямки логопедичної роботи з усунення дизартричних проявів.

Тема 2. Поняття про ринолалію (2 год./ 2 год.)

Характеристика основних форм ринолалії. Обстеження стану звуковимовляння у дітей-ринолаліків. Характеристика мовлення дітей з ринолалією. Завдання і зміст корекційної роботи з усунення вад ринолалії.

Тема 3. Поняття про алалію (2 год./ 2 год.)

Загальні відомості про алалію. Характеристика мовлення дітей з моторною алалією. Особливості прояву сенсорної алалії. Основні напрямки корекційного впливу при цій патології.

Тема 4. Поняття про афазію (2 год./ 2 год.)

Визначення дефекту, основні причини прояву, форми афазії. Характеристика мовлення дітей з моторною афазією. Особливості мовлення дітей з сенсорною афазією. Диференціація афазії від схожих станів. Основні напрями корекційної допомоги при моторній афазії. Зміст роботи з відновлення мовлення у дітей з сенсорною афазією.

Тема 5. Поняття про загальне недорозвинення мовлення (ЗНМ) (4 год./ 2 год.)

Визначення та загальна характеристика загального недорозвинення мовлення, його причини. Особливості трьох рівнів мовленнєвого недорозвитку. Методи обстеження мовлення дітей з цією патологією. Основні напрями корекційної роботи у дітей з першим, другим та третім рівнем загального мовленнєвого недорозвинення.

Тема 6. Поняття про заїкання (2 год./ 2 год)

Визначення, прояви, розповсюдженість захворювання. Причини виникнення заїкуватості у дітей. Форми та ступені вияву заїкуватості. Зміст комплексного обстеження дітей із заїкуватістю. Послідовність логопедичних занять для заїкуватих дітей. Зв'язок логопедичних занять з програмою навчання і виховання дітей в ДНЗ і його режимом. Ефективність усунення заїкання.

Тема 7. Поняття про порушення темпу мовлення (2 год.)

Загальні відомості про порушення темпу мовлення у дітей. Характеристика темпу мовлення. Поняття про тахілалію, її причини та прояви. Сутність корекційної допомоги дітям з вадами темпу мовлення. Фізіологічні ітерації дитячого мовлення (повторення), їх причинність. Визначення, причини і форми брадилалії. Діагностика брадилалії у дітей. Сутність корекційної допомоги дітям з подолання уповільненого темпу мовлення.

Тема 8. Поняття про порушення письма і читання у дітей (4 год./2 год.)

Загальні відомості про порушення писемного мовлення. Визначення, причини, поширеність. Основні прояви помилок на письмі у дітей з дисграфією. Методи обстеження читання та письма у молодших школярів. Основні напрями корекційної роботи з усунення розладів писемного мовлення. Характеристика учнів з фонетико-фонематичним недорозвиненням. Зміст корекційного навчання дітей з фонетико-фонематичним недорозвитком.

4.1. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	усь ого	у тому числі				
		л	п	лаб	ін д	с . р .
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Вступ до логопедії						
Тема 1. Вступ. Предмет, завдання та зміст навчальної дисципліни «Логопедія з практикумом»	8	2	2			4
Тема 2. Види мовленнєвих порушень	8	2	2			4
Всього за змістовим модулем 1	16	4	4			8
Змістовий модуль 2. Історія становлення логопедії як науки						
Тема 3. Розвиток логопедії в різні історичні епохи. Вчення М. Хватцева. Вчення Є. Левіної. Відкриття перших навчально-виховних закладів для дітей з порушеннями психофізичного та мовленнєвого розвитку.	14	2	2			10
Всього за модулем 2	14	2	2			10
Змістовий модуль 3. Характеристика порушень мовлення у дітей						
Тема 5. Недоліки звуковимови. Загальні відомості	8	2	2			4
Тема 6. Загальне недорозвинення мовлення	12	2	2			8
Тема 7. Фонетико-фонематичне недорозвинення мовлення	12	2	2			8
Всього за модулем 3	32	6	6			20

Змістовий модуль 4. Симптомологічні мовленнєві порушення та методика їх логопедичної корекції						
Тема 8. Поняття про дислалію Сигматизм.Ротацизм . Ламбдацизм.	28	4	4			20
Всього за модулем 4	28	4	4			20
Всього за семестр	90	16	16			58
УІ семестр						
Змістовний модуль 5. Мовленнєві порушення та методика їх логопедичної корекції						
Тема 1. Поняття про дизартрію	10	2	2			6
Тема 2. Поняття про ринолалію	10	2	2			6
Тема 3. Поняття про алалію	10	2	2			6
Тема 4. Поняття про афазію	10	2	2			6
Тема 5. Поняття про загальне недорозвинення мовлення	10	2	2			6
Тема 6. Поняття про заїкання	10	2	2			6
Тема 7. Поняття про порушення темпу мовлення	8	2	2			4
Тема 8. Поняття про порушення письма і читання (4 год.)	22	4	2			1 6
Всього за змістовим модулем	90	18	16			56
ВСЬОГО	180	34	32			114

4.2.Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Вступ до логопедії		
1	Вступ. Предмет, завдання та зміст навчальної дисципліни «Логопедія з практикумом»	2
2	Види мовленнєвих порушень	2
Змістовий модуль 2. Історія становлення логопедії як науки		
3	Розвиток логопедії в різні історичні епохи	2
Змістовий модуль 3. Характеристика порушень мовлення		
4	Недоліки звуковимови	2
5	ЗНМ	2

6	ФФНМ	2
	Змістовий модуль 4. Симптомологічні мовленнєві порушення та методика їх логопедичної корекції	
7	Дислалія. Загальна характеристика. Методика логопедичної роботи з усунення дислалії	2
	Змістовий модуль 5. Система корекційної роботи з подолання порушень звуковимови	
8	Порушення вимови свистячих звуків, методика логопедичної роботи	2
5	Порушення вимови шиплячих звуків, методика логопедичної роботи	2
6	Порушення вимови сонорних звуків, методика логопедичної роботи	2
7	Порушення вимови задньоязикових звуків, методика логопедичної роботи	2
	Змістовий модуль 6. Мовленнєві порушення та методика їх логопедичної корекції	
8	Методика логопедичної роботи при дизартрії	2
9	Методика логопедичної роботи при ринолалії	2
10	Методика логопедичної роботи при алалії	2
11	Методика відновлювальної роботи при афазії	2
12	Методика логопедичної роботи при загальному недорозвиненні мовлення різних ступенів	2
13	Комплексний підхід до реабілітації осіб із заїканням	4
14	Методика корекції темпу мовлення у дітей	2
15	Методика корекції порушень писемного мовлення у дітей	4
	Всього годин	34

4.3. Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Змістовий модуль 1. Вступ до логопедії	
1	Методи діагностики і корекції порушень мовлення у дітей	2
2	Анатомо-фізіологічні механізми мовленнєвої діяльності. Види мовленнєвих порушень	2
	Змістовий модуль 2. Історія становлення логопедії як науки	
3	Розвиток логопедії в різні історичні епохи	2
	Змістовий модуль 3. Характеристика порушень мовлення	
4	Недоліки звуковимови	2
5	ЗНМ	2
6	ФФНМ	2
	Змістовий модуль 4. Симптомологічні мовленнєві порушення та методика їх логопедичної корекції	

7	Дислалія. Загальна характеристика. Методика логопедичної роботи з усунення дислалії	2
	Змістовий модуль 5. Система корекційної роботи з подолання порушень звуковимови	
8	Порушення вимови свистячих звуків, методика логопедичної роботи	2
5	Порушення вимови шиплячих звуків, методика логопедичної роботи	2
6	Порушення вимови сонорних звуків, методика логопедичної роботи	2
7	Порушення вимови задньоязикових звуків, методика логопедичної роботи	2
	Змістовий модуль 6. Мовленнєві порушення та методика їх логопедичної корекції	
8	Методика логопедичної роботи при дизартрії	2
9	Методика логопедичної роботи при ринолалії	2
10	Методика логопедичної роботи при алалії	2
11	Методика відновлювальної роботи при афазії	2
12	Методика логопедичної роботи при загальному недорозвиненні мовлення різних ступенів	2
13	Комплексний підхід до реабілітації осіб із заїканням	2
14	Методика корекції темпу мовлення у дітей	2
15	Методика корекції порушень писемного мовлення у дітей	4
	Всього годин	32

4.4 Теми лабораторних занять (відсутні)

4.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Методологічні основи логопедії. Етіологія порушень мовлення	6
2	Принципи дослідження дітей з дислалією. Методика організації корекційної роботи при дислалії	6
3	Характеристика основних етапів формування правильної вимови звуків	6
4	Методика проведення артикуляційної гімнастики, розвитку фонематичного слуху та сприймання, способи і прийоми постановки свистячих, шиплячих, сонорних звуків	6
5	Особливості корекційно-відновлювальної роботи при дизартрії	6
6	Система корекційно-виховного впливу при відкритій та закритій формах ринолалії	6
7	Принципи, завдання, етапи корекційно-відновлювальної роботи при алалії	6
8	Сутність логопедичної роботи при моторній та сенсорній афазії	6
9	Характеристика трьох рівнів загального недорозвинення мовлення, методи корекційного	6

	впливу	
10	Комплексні методи усунення заїкуватості у дітей і підлітків	6
11	Методика виправлення тахілалії та брадилалії функціонального походження	6
12	Симптоматика дисграфії, помилки на рівні букви та складу, їх корекція	4
13	Особливості корекційно-педагогічної роботи з подолання вад усного мовлення у туговухих школярів	5
14	Методика відновлення голосу у дітей з органічними порушеннями фонації. Завдання та основні напрями логопедичної роботи	5
15	Система та зміст корекційної роботи з усунення загального недорозвинення мовлення у дітей-логопатів підготовчої групи ДНЗ	5
16	Методика обстеження мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку в ДНЗ	6
17	Характеристика існуючої системи спеціальних дошкільних закладів для дітей з вадами мовлення	4
18	Зміст і методи корекційного впливу на учнів перших класів, що страждають на ЗНМ	6
19	Особливості логопедичної роботи з дітьми, що мають глибоку розумову відсталість	3
	Всього годин	114

4.6. Індивідуальне навчально-дослідне завдання (на вибір студента)

1. Нейролінгвістичне вивчення різних форм дизартрії з урахуванням локалізації ураження мозку
2. Мовленнєві та не мовленнєві порушення в структурі дефекту при дизартрії
3. Клініко-фізіологічні аспекти дизартрії
4. Дизартрія к один із симптомів ДЦП
5. Стратегія, роль та значення корекційно-педагогічного впливу в системі комплексної корекції мовленнєвих вад, зумовлених ураженням моторних структур нервової системи
6. Можливості відновлення вищих психічних функцій та мовлення при афазії
7. Особливості інтелектуальної та емоційно-вольової сфери дитини при алалії
8. Динаміка мовленнєвих порушень функціонального характеру

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Неврологічні основи логопедії».

Студент може набрати максимальну кількість балів за ІНДЗ – 10 балів.

4.7. Засоби діагностики результатів навчання здобувачів освіти. Порядок та критерії виставлення балів

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути:

- стандартизовані тести;
- наскрізні проекти;

- аналітичні звіти, реферати, есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Використовуються такі методи контролю (усний, письмовий), які мають сприяти підвищенню мотивації студентів до навчально-пізнавальної діяльності.

У разі, якщо здобувач подав декларацію про визнання результатів неформального та /або інформального навчання стосовно певного освітнього компонента ОП, оцінювання відбувається відповідно до Порядку визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в Центральноукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка (затвердженого вченою радою університету, протокол № 9 від 26 грудня 2022 р.).

Результати навчання та компетентності, що можуть бути визнані в межах цього освітнього компонента, можна досягати та здобувати в системі неформальної освіти під час участі в тренінгах, майстер-класах, семінарах, вебінарах, дистанційних курсах, стажуваннях тощо, що підтверджено відповідним документом (дипломом, сертифікатом, свідоцтвом под.). – пункти 1.5, 1.6, 1.9, 1.10 названого Порядку.

Методи навчання

Під час вивчення дисципліни “Логопедія з практикумом” передбачено комплексне використання різноманітних методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів та методів стимулювання і мотивації їх навчання, що сприяє розвитку творчих засад особистості майбутнього фахівця, з урахуванням індивідуальних особливостей учасників освітнього процесу.

З метою формування професійних компетентностей широко впроваджуються інноваційні методи навчання. Це – комп’ютерна підтримка освітнього процесу, впровадження інтерактивних методів навчання (робота в малих групах, мозковий штурм, ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань, кейс-метод, проєктний метод тощо).

За джерелами знань на заняттях використовуються словесні (розповідь, бесіда, лекція) та практичні методи.

За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються проблемно-інформаційний, проєктно-пошуковий, дослідницький методи.

Із метою забезпечення максимального засвоєння студентами матеріалу курсу використовуються наступні методи навчання:

- 1) Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:
 - словесні (лекція-монолог, лекція-діалог, проблемна-лекція);
 - наочні (презентація, демонстрування);
 - практичні методи (вправи; практичні завдання).
- 2) Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:
 - метод проблемного викладу матеріалу;
 - моделювання життєвих ситуацій;
 - мозковий штурм;
 - метод опори на життєвий досвід;
 - навчальної дискусії.
- 3) Методи контролю й самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:
 - усного контролю;
 - письмового контролю;
 - самоконтролю та взаємоконтролю;
 - рецензування відповідей.

Поточний контроль. *Завданням поточного контролю є* перевірка розуміння та засвоєння певної частини учбового матеріалу, рівня сформованості навичок, умінь самостійно опрацювати навчальний матеріал, здатності осмислити зміст теми.

Об'єктами поточного контролю знань студента є систематичність та активність роботи на заняттях; виконання завдань для самостійної роботи. Оцінюванню можуть підлягати: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на практичних/семінарських заняттях; активність при обговоренні питань практичного/семінарського /лабораторного заняття; результати тестування тощо.

У разі невиконання завдань поточного контролю студент має право скласти їх індивідуально до останнього практичного заняття за дозволом завідувача кафедри. Порядок такого контролю регламентований викладачем.

Завданням підсумкового контролю є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

4.8. Перелік програмових питань для самоконтролю: ПРОГРАМА СЕМЕСТРОВОГО ЕКЗАМЕНА

1. Предмет, мета, завдання дисципліни «Неврологічні основи логопедії».
2. Принципи логопедії.
3. Методи наукових досліджень логопедії.
4. Категоріальний апарат логопедії, як науки.
5. Зв'язок логопедії з анатомією і фізіологією.
6. Зв'язок логопедії з нейрофізіологією.
7. Зв'язок логопедії з нейропсихологією.
8. Зв'язок логопедії з психолінгвістикою.
9. Функціональні і спадкові причини виникнення порушень мовлення у дітей.
10. Екзогенно-органічні причини виникнення порушень мовлення.
11. Клініко-педагогічна класифікація порушень мовлення.
12. Психолого-педагогічна класифікація порушень мовлення.
13. Клінічна характеристика дітей з дислалією.
14. Характеристика особливостей мовлення дітей з дислалією.
15. Клінічна характеристика дітей з ринолалією.
16. Характеристика особливостей мовлення дітей з ринолалією.
17. Клінічна характеристика дітей з дизартрією.
18. Характеристика особливостей мовлення дітей з дизартрією.
19. Психолого-педагогічна характеристика дітей з фонетичним недорозвитком мовлення.
20. Психолого-педагогічна характеристика дітей з фонетико-фонематичним недорозвитком мовлення.
21. Обстеження мовлення у дітей з фонетичним і фонетико-фонематичним недорозвитком мовлення.
22. Прийоми і методи виявлення причин, що обумовлюють виникнення у дітей порушень звуковимови.
23. Особливості організації і проведення логопедичної роботи з дітьми з фонетичним і фонетико-фонематичним недорозвитком мовлення на підготовчому етапі навчання.
24. Особливості організації і проведення логопедичної роботи з дітьми з фонетичним і фонетико-фонематичним недорозвитком мовлення на етапі постановки звуків.
25. Особливості організації і проведення логопедичної роботи з дітьми з фонетичним і фонетико-фонематичним недорозвитком мовлення на етапі автоматизації звуків.
26. Особливості організації і проведення логопедичної роботи з дітьми з фонетичним і фонетико-фонематичним недорозвитком мовлення на етапі диференціації звуків.
27. Особливості організації і проведення логопедичної роботи з дітьми з фонетичним і фонетико-фонематичним недорозвитком мовлення на етапі введення звуків в мовлення.
28. Особливості організації логопедичної роботи з дітьми та дорослими з порушеннями голосу.

29. Охарактеризуйте навчальний посібник М.А.Савченко «Методика виправлення вад вимови фонем у дітей.»
30. Охарактеризуйте навчальний посібник І.І.Єрмакової «Коррекція речі и голоса у дітей и подростков».

4.9. Схема нарахування балів для заліку, які отримують студенти

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальне завдання							Сума
Розділ 1			Розділ 2			Контрольна робота	
T1	T2	T3	T6	T7			
10	10	10	10			25	15
							100

T1, T2 ... T7 – теми розділів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73	задовільно	
60-63		
35-59	незадовільно	незараховано
1-34	незадовільно	незараховано

5. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Методичне забезпечення

1.Kolesnyk, A., Barna, C., Kashuba, L., Biriukova, T., Rudenko, T., & Khrabra, S. (2022). The Neurovegetative Status of Children 5-7 Years Old. BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience, 13(4), 421-435. <https://doi.org/10.18662/brain/13.4/396> (Web of Science).

2. Кашуба Л.В., Барна Х.В. Особливості корекції з подолання фонетико-фонематичних порушень у дітей із заїканням . Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки) : збірник наукових праць. Кам'янець-Подільський : ПП Медобори-2006, 2021. Вип. 10. С.87-96.

3. Кашуба Л.В, Барна Л.В., Вальо Ж.Г. Педагогічна підтримка дошкільників із мовленнєвими порушеннями в інклюзивному середовищі // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. Зб. наук. праць Вип. 89. Київ: Видавничий дім «Гельветика», 2022. С.11-16.

4. Ігротерапія в корекції мовленнєвих порушень. Навчально-методичний посібник / Х. Барна, Л. Кашуба, О. Лабенко. Харків: ФОП Озеров Г.В., 2021. 180 с.

5.Кашуба Л., Барна Х. Корекція мовленнєвих порушень: нейропсихологічний аспект (у друці, 2025, Кам'янець-Подільський)

Рекомендована література

Основна

1. Вавіна Л.С., Дегтяренко Т.М. Корекційно-реабілітаційна робота в спеціальних дошкільних закладах для дітей з особливими потребами: [навчальний посібник]. Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. 302 с.
2. Гаврилова Н.С. порушення фонетичного боку мовлення у дітей. Монографія. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друк-Сервіс», 2011. 200 с.
3. Деніелс Е. Залучення дітей з особливими потребами до загальноосвітніх класів. // Е. Деніелс, К. Стаффорд. Львів: Т-во «Надія», 2000.– 255 с.
4. Довідник учителя-логопеда / Авт.-упор. Лупінович С.М. Тернопіль: Мандрівець, 2008.
5. Кашуба Л.В. Барна Х.В. Особливості корекції з подолання фонетико-фонематичних порушень у дітей із заїканням / Матеріали ХУ Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції “Спеціальна та інклюзивна освіта: проблеми та перспективи”, 5-6.04.2022, м. Кам'янець-Подільський. С.34-38.
6. Кисличенко В. А. Логопедичний супровід сім'ї як системна логопедична допомога родині, в якій виховується дитина з порушеннями мовлення. *Логопедія*. 2015. № 6. С. 24-30. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/logoped_2015_6_5
7. Логопедія : підручник. За ред. М. К. Шеремет. [вид. 3-тє, перер. та доповн.]. К.: Видавничий Дім «Слово», 2017.
8. Тарасун В.В. Логодидактика. Навчальний посібник для вищих навчальних закладів. К.: Видавництво НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2004. 348 с.
9. Ткач О.М. Логопедія: формування семантичних полів слів у дітей з системними порушеннями мовлення. Монографія Кам'янець-Подільський: ПП «Аксіома», 2019. 240 с.
10. Шеремет М.К., Ревуцька О.В. Логопедія (корекційна робота при дислалії). Київ, 2009. 244 с.
11. Чередніченко Н.В., Клименко І.В., Тенцер Л.В. Порушення письма у молодших школярів: діагностика та корекція. Навчально-методичний посібник. Київ: ДІА, 2016. 248 с.

Допоміжна:

1. Барна Х.В., Кашуба Л.В., Лабенко О.В. Ігротерапія в корекції мовленнєвої діяльності
2. Богуш А.М. Мовленнєвий розвиток дітей від народження до 7 років. Монографія. 2-е видання. Київ: Слово, 2010. 374 с.
3. Вступ до спеціальності: Логопедія (Текст): навчальний посібник / І.М. Омельченко, В.В. Тарасун, Л.О. Федорович. Кременчук: Християнська Зоря, 2011. 416 с.
4. Гомля В., Федорович Л. Артикуляційна гімнастика / за ред. Л. Федорович. Кременчук: Християнська зоря, 2008. 74 с.
5. Дяченко К.Г. Інновації в корекції писемного мовлення молодших школярів. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2010. 320 с.
6. Корекція заїкання у молодших школярів: Навчально-методичний посібник / за ред. Н.С. Гаврилової. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друк-Сервіс», 2014. 76 с.
7. Крутий К. Л. Діагностика мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку. Запоріжжя : ЛПРС-ЛТД, 2005. 208 с.
8. Малярчук А. Я. Обстеження мовлення дітей. К., 2005.
9. Миронова С. Концептуальна модель діяльності сучасного корекційного педагога // Дефектологія. № 1. 2007.
10. Миронова С. Особливості професійної діяльності корекційного педагога у роботі з сім'ями, що виховують дітей з порушеннями у розвитку // Дефектологія. № 4. 2006. С. 27–30.
11. Пахомова Н.Г. Нейропсихолінгвістика: навч. посіб. для студ. спец. 7.01010501, 8.01010501 “Корекційна освіта”. Полтава: ТОВ «АСМІ», 2013. 268 с.
12. Пінчук Ю. Модель професійної компетентності вчителя-логопеда // Дефектологія. № 2. 20 с.
13. Райчук М. Домашній логопед. Ефективний курс для занять з дітьми // Харківський книжний клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2010.
14. Рібцун Ю. В. Сходінками правильного мовлення : навч.-метод. посіб. Тернопіль, 2017.

15. Рібцун Ю. В. Я учуся розмовляти: логопедичний альбом з розвитку мовлення дошкільників 3-6 років. К., 2018.
16. Рібцун Ю.В. Професійний довідник учителя-логопеда закладу дошкільної освіти. 2-е видання. Херсон: Вид. група «Основа», 2013. 238 с.
17. Соботович Є.Ф. Вибрані праці з логопедії. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2015. 308 с.
18. Трофименко Л. І. Діагностика та корекція загального недорозвитку мовлення у дітей: навчально-методичний посібник. К., 2012.
19. Трофименко Л. І. Корекційне навчання з розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку із ЗНМ: Програмно-методичний комплекс. К., 2013.
20. Трофименко Л.І. Корекційне навчання з розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку із ЗНМ: Програмно-методичний комплекс. Київ: Актуальна освіта, 2013. 108 с.
21. Федорович Л.О. Формування мовленнєвого дихання у дітей з порушеннями мовлення. Кременчук: Християнська Зоря, 2010. 92 с.
22. Чередніченко Н.В., Горбачова Д.М. Формування фонетико-графічної грамотності у молодших школярів із порушеннями мовленнєвого розвитку в умовах корекційного навчання. Київ: ДІА, 2016. 212 с.
23. Чорна О.П. Психолого-педагогічна діагностика та корекція заїкання у дітей: Навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друк-Сервіс», 2013. 148 с.

Інтернет-ресурси:

1. Логопедія. Підручник, третє видання, перероблене та доповнене. /За ред. М.К.Шеремет. Київ: Слово, 2014. 672 с.
<https://ua1lib.org/book/3297320/8cc516https://www.twirpx.com/file/1734590/>
2. Гаврилова Н.С. Методика формування правильної артикуляції фонемі [р]. <https://aqce.com.ua/vipusk-n16-tom12020/gavrilova-ns-metodika-formuvannja-pravilnoi-artikuljacji-fonemi-r.html>
3. Кисличенко В. А. Інтерактивна взаємодія логопеда з батьками у програмі логопедичного супроводу. *Актуальні питання корекційної освіти. Педагогічні науки.* 2020. Вип. 16(1). С. 113-121. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apko_2020_16%281%29_12
4. Конопляста С. Ю., Кисличенко В. А. Логопедичний супровід сім'ї, в якій виховується дитина з порушеннями мовлення // *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 19 : Корекційна педагогіка та спеціальна психологія.* 2011. Вип. 17. С. 105-107. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_019_2011_17_30
5. Нормативно-правова база щодо організації логопедичної допомоги в Україні:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0059-93>
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/305-2003-п>
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0414-06>
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/545-2017-п>
www.nbuv.gov.ua/node/2116
<http://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/1762>
www.bookz.com.ua

5.3. Інформаційні ресурси (перелік інформаційних ресурсів)

1. Бібліотека гуманітарних текстів «Аудиторіум» - <http://www.auditorium.ru>
2. Бібліотека гуманітарного Інтернет-університету - <http://www.i-u.ru/biblio>
3. Відкрита електронна бібліотека - <http://orel.rsl.ru>
4. Бібліотека «Золота філософія» - <http://philosophy.allru.net>
5. Електронна бібліотека з філософії - <http://filosof.historic.ru>
6. Електронна гуманітарна бібліотека - <http://www.gumfak.ru/>
7. Портал «Філософія online» - <http://phenomen.ru>
8. Сайт Інституту філософії НАН України ім. Г.С. Сковороди - <http://filosof.com.ua>

9. Філософський портал - <http://www.philosophy.ru>
10. Філософська енциклопедія - <http://terme.ru>
12. Stanford Encyclopedia of Philosophy - <http://plato.stanford.edu>
13. The Internet Encyclopedia of Philosophy (IEP) - <http://www.iep.utm>

6. ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Політика щодо академічної доброчесності формується на основі дотримання принципів академічної доброчесності відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», з урахуванням норм Положення «Про академічну свободу та академічну доброчесність в Центральноукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка».